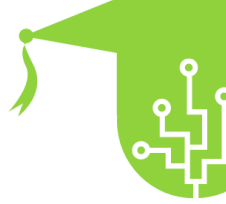
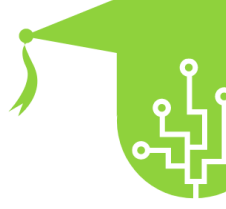

GÜVENLİ ÇEVİRİMİÇİ KULLANIM İÇİN KILAVUZ ÇEVİRİMİÇİ GÜVENLİK MODÜLÜ

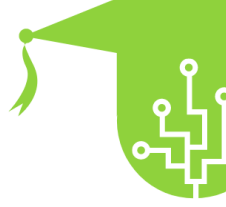
Başlık :	İNTERNET ÜZERİNDEN DOĞRU BİLGİ EDİNME REHBERİ
Anahtar Kelimeler :	Güvenilirlik, kaynaklar, bilgi, doğruluk, eleştirel düşünme, atıf, nesnellik, internet

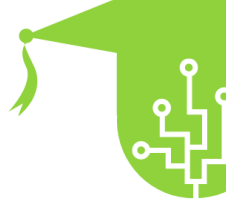
Hazırlayan :	
Dil :	Türkçe
Hedefler :	<ul style="list-style-type: none"> ● Kaynakların güvenilirliğine ilişkin faktörleri tanımlayabilecektir: Kaynakların güvenilirliğine ilişkin faktörleri ve günümüz dijital dünyasındaki önemini açıklar. ● Amaca ulaşmaya yardımcı olacak adımları tanımlama: Öğrencilerin internette doğru bilgi bulmalarına yardımcı olma ● Doğru bilginin ne olduğunu anlamak: Doğru bilginin özelliklerini ve özellikle internette arama yaparken nasıl olması gerektiğini belirtmek. ● Arama stratejileri geliştirin: Başarılı bir çalışma ortaya koyabilmek için doğru bilgiye ulaşma stratejilerini öğretin. ● Güvenilir kaynaklara ulaşmayı teşvik edin: İnternette güvenilir kaynaklara ulaşmanın etkili yollarını öğretin. ● Eleştirel düşünme becerilerini geliştirin: Özellikle internetteki yalan haberler ve yanlış bilgiler bağlamında bilgi ve kaynakları eleştirel bir şekilde değerlendirme becerisini teşvik edin.
Öğrenim Çıktıları :	
İçerik İndeksi :	<ol style="list-style-type: none"> 1. İNTERNETTE DOĞRU BİLGİYE NASIL ULAŞILIR <ol style="list-style-type: none"> 1.1. DOĞRU BİLGİ <ol style="list-style-type: none"> 1.2.1. Doğru Bilginin Önemi 1.2.2 Doğru Bilgi Ararken İnternette Ortaya Çıkan Engeller 2. BİR BİLGİ KAYNAĞININ GÜVENİLİRLİĞİ <ol style="list-style-type: none"> 2.1. BİLGİ KAYNAĞININ GÜVENİLİRLİĞİNİ DEĞERLENDİRMEK İÇİN DİKKATE ALINACAK FAKTÖRLER 3. DOĞRU BİLGİ EDİNMEK İÇİN KULLANILAN ADIMLAR <ol style="list-style-type: none"> 3.1. İNTERNET ÜZERİNDEN DOĞRU BİLGİ EDİNME STRATEJİLERİ VE TEKNİKLERİ
İçerik Geliştirme :	1. İNTERNETTE DOĞRU BİLGİYE NASIL ULAŞILIR

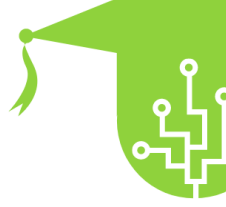
	<p>1.1. DOĞRU BİLGİ</p> <p>Doğru bilgi, doğru, gerçek ve hata veya çarpıtma içermeyen veri, olgu veya ayrıntıları ifade eder. Doğruluk, özellikle hassasiyet ve gerçekliğin çok önemli olduğu gazetecilik, bilim, araştırma ve eğitim gibi alanlarda bilginin temel bir niteliğidir.</p> <p>Doğru bilgi, bilinçli kararlar almak, araştırma yapmak ve bilgi için sağlam bir temel oluşturmak için gereklidir. Bilginin bol ve kolay erişilebilir olduğu günümüz dijital çağında, doğru bilgiyi yanlış veya dezenformasyondan ayırt etme becerisi kritik bir beceridir. Doğruluk kontrolü, eleştirel düşünme ve güvenilir kaynaklarla çapraz referanslama, karşılaştığımız bilgilerin doğruluğunu sağlamak için kullanılan yöntemlerden bazılarıdır.</p> <p>Doğru bilgi aşağıdaki niteliklere sahiptir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doğruluk: Doğru bilgi olgusal olarak doğrudur ve gerçeği olduğu gibi yansıtır. Belirli bir gündeme uyması için uydurulmamış, abartılmamış veya manipüle edilmemiştir. • Kesinlik: Doğru bilgi spesifik ve kesindir, belirsizlik veya muğlaklık olmadan net ayrıntılar sağlar. • Güvenilirlik: Bağımsız olarak doğrulanabilir ve güvenilir kaynaklar veya kanıtlarla desteklenir. Güvenilir bilgi, yerleşik bilgilerle tutarlıdır ve söylentilere veya kulaktan dolma bilgilere dayanmaz. • Hataların Olmaması: Doğru bilgi, yazım, dilbilgisi veya olgusal hatalar da dahil olmak üzere hata içermez. Doğruluk açısından dikkatlice gözden geçirilmiştir. • Güncel Olma: Çoğu durumda, doğru bilgi güncel ve günceldir, mevcut en son gelişmeleri veya verileri yansıtır. Ancak tüm bilgilerin doğru olması için güncel olması gerekmez; tarihsel bilgiler de olayları belirli bir zamanda meydana geldikleri şekliyle doğru olarak yansıtıyorsa doğru olabilir.
--	--

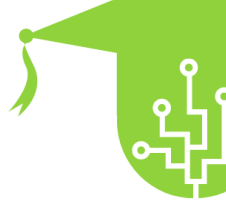
	<ul style="list-style-type: none"> • Nesnellik: Doğru bilgi tarafsız ve objektif bir şekilde sunulur. Belirli bir bakış açısını desteklemez ve öznel görüşler veya duygular içermez. • Kapsamlılık: Konunun eksiksiz ve kapsamlı bir görünümünü sunar, önemli ayrıntıları atlamadan ilgili tüm yönleri ele alır. <p>1.2.1. Doğru Bilginin Önemi</p> <p>Günümüzün bilgi açısından zengin ve birbirine bağlı dünyasında, doğru bilgiyi yanlış bilgiden ayırt etme becerisi hayati bir beceridir. Eleştirel düşünme, doğruluk kontrolü ve güvenilir kaynaklara dayanma, karşılaştığımız ve paylaştığımız bilgilerin doğruluğunu sağlamak için temel uygulamalardır. Doğru bilgi, bireylerin ve bir bütün olarak toplumun refahına ve ilerlemesine katkıda bulunur. Oxford İnternet Enstitüsü araştırmacıları tarafından yapılan 'Küresel Dezenformasyon Korkusu' başlıklı yeni bir çalışmada, dezenformasyonun dünyanın hemen her yerinde internet ve sosyal medya kullanımıyla ilgili en önemli risk olarak algılandığı ortaya konmuştur. Bu nedenle, dezenformasyonun önemi internet üzerinden bilgi edinmek için hayati önem taşımaktadır.</p> <p>1.2.2 İnternette Doğru Bilgi Ararken Ortaya Çıkan Engeller</p> <p>İnternet parmaklarımızın ucunda büyük miktarda bilgi sunarken, doğru bilgi aramak söz konusu olduğunda çeşitli engeller ve zorluklar da ortaya çıkarmaktadır. Bu engeller, hangi bilginin güvenilir ve doğru olduğunu ayırt etmeyi zorlaştırabilir. İşte internette doğru bilgi ararken ortaya çıkan bazı yaygın engeller:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aşırı Bilgi Yüğü: İnternet hemen hemen her konuda bilgi ile dolup taşmakta, bu da en doğru ve ilgili bilgiyi eleyip bulmayı zorlaştırmaktadır. Bu aşırı yük, kafa karışıklığına ve güvenilir kaynakların tespit edilmesinin zorlaşmasına yol açabilir. • Yanlış Bilgi ve Dezenformasyon: Yanlış bilgi, zararlı bir niyet olmadan paylaşılan
--	---

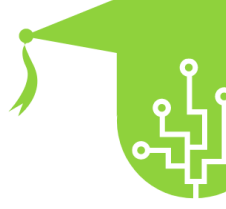
	<p>yanlış veya hatalı bilgi iken, dezenformasyon kandırmak veya manipüle etmek için yayılan kasıtlı olarak yanlış bilgidir. Her ikisi de internette yaygındır ve doğru veri arayan bireyleri yanıltabilir.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doğrulama Önyargısı: Birçok kişi mevcut inanç ve görüşlerini doğrulayan bilgilere yönelir. Bu teyit önyargısı, insanları kendi inanç ve görüşleriyle uyumlu bilgi kaynaklarını seçmeye yönlendirebilir. • Sahte Haberler ve Tık Yemi: Sansasyonel başlıklar, sahte haberler ve tıklama tuzağı makaleler dikkat çekmek ve tıklama oluşturmak için tasarlanmıştır. Bu kaynaklar genellikle doğru bilgi sağlamak yerine okuyucu çekmeye öncelik verir. • Kaynak Atfı Eksikliği: Bazı çevrimiçi içeriklerde uygun alıntılar veya güvenilir kaynaklara referanslar bulunmamaktadır. Bu da sunulan bilgilerin doğruluğunu teyit etmeyi zorlaştırır. • Anonim Kaynaklar: Anonim veya doğrulanmamış kaynaklardan gelen bilgiler güvenilir olmaz. Kaynağın kimliğini veya uzmanlığını bilmeden, bilginin güvenilirliğini değerlendirmek zordur. • Güncel Olmayan Bilgiler: İnternet, bir zamanlar doğru olabilecek ancak artık geçerli olmayan eski bilgilerle doludur. Bu durum özellikle güncel veri veya haber ararken sorun yaratır. • Yankı Odaları: Sosyal medya ve çevrimiçi topluluklar, bireylerin öncelikle mevcut inançlarını pekiştiren bilgilere maruz kaldıkları yankı odaları oluşturabilir. Bu durum, doğru ve dengeli bilgiye maruz kalmayı engelleyebilir. • Algoritmik Önyargılar: Arama motorları ve sosyal medya platformları tarafından kullanılanlar gibi çevrimiçi algoritmalar, önceki aramalarınıza ve etkileşimlerinize
--	--

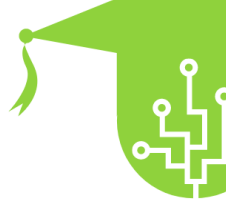
	<p>dayalı olarak gördüğünüz bilgileri güçlendirebilir. Bu da farklı bakış açlarına ve doğru bilgilere maruz kalmayı sınırlayabilir.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viral Bilgi Yayılımı: Yanlış veya hatalı bilgiler sosyal medya platformlarında hızla yayılabilir ve genellikle doğruluk kontrol uzmanları bunları ele alamadan viral hale gelebilir. Bu durum yanlış bir güvenilirlik algısı yaratabilir. • Medya Okuryazarlığı Eksikliği: Birçok internet kullanıcısı, çevrimiçi ortamda karşılaştıkları bilgileri eleştirel bir şekilde değerlendirmek için gerekli medya okuryazarlığı becerilerinden yoksundur. Bu da onları yanlış bilgilere karşı daha duyarlı hale getirmektedir. • İntihal: Bilginin uygun şekilde atıfta bulunulmadan kopyalandığı intihal içerik, yanlışlıklara ve yanlış beyanlara yol açabilir. <p>2. BİR BİLGİ KAYNAĞININ GÜVENİLİRLİĞİ</p> <p>Bir kaynağın güvenilirliği, doğru ve tarafsız bilgi sağlama konusundaki güvenilirliğini ve inanılabilirliğini ifade eder. Bilgiye ne ölçüde güvenebileceğinizi ve doğru, güncel ve tarafsız ve objektif bir şekilde sunulduğuna ne ölçüde güvenebileceğinizi yansıtır. Bir kaynağın güvenilirliğini değerlendirmek, bilinçli kararlar almak, araştırma yapmak ve sağlam bir bilgi tabanı oluşturmak için çok önemlidir.</p> <p>2.1. BİLGİ KAYNAĞININ GÜVENİLİRLİĞİNİ DEĞERLENDİRMEK İÇİN DİKKATE ALINACAK FAKTÖRLER</p> <p>Bir bilgi kaynağının güvenilirliğini değerlendirmek, bilinçli kararlar almak ve güvendiğiniz bilgilerin doğruluğunu sağlamak için çok önemlidir. Bunlar, bir bilgi kaynağının güvenilirliğini değerlendirirken göz önünde bulundurulması gereken temel faktörlerdir:</p>
--	--

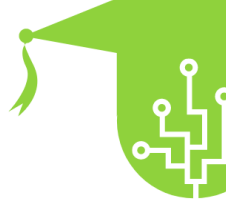
	<p>Yazarlık:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yazar Nitelikleri: Yazarın niteliklerini, uzmanlığını ve kimlik bilgilerini inceleyin. Bilgiyle ilgili alanda bir uzman veya otorite mi? • Yazarın İtibarı: Yazarın itibarını araştırın. Geçmişte güvenilir çalışmalar yayınlamışlar mı? Kendi alanlarında tanınıyor veya saygı görüyorlar mı? <p>Yayın Kaynağı:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hakem Değerlendirmesi: Bilgi kaynağının, özellikle akademik ve bilimsel bağlamlarda, hakem incelemesinden geçip geçmediğini belirleyin. Hakem incelemesinden geçmiş kaynaklar, alanın uzmanları tarafından değerlendirildikleri için genellikle daha güvenilirlerdir. • Yayıncı İtibarı: Yayının veya web sitesinin itibarını değerlendirin. Köklü ve saygın yayıncıların güvenilir içerik üretme olasılığı daha yüksektir. <p>Nesnellik ve Önyargı:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Önyargı Tanımlama: Kaynaktaki potansiyel önyargılar konusunda uyanık olun. Kaynağın, bilginin tarafsızlığını etkileyebilecek siyasi, ticari veya ideolojik bir önyargısı var mı? • Şeffaflık: Kaynağın potansiyel önyargıları ve çıkar çatışmaları konusunda şeffaf olup olmadığını değerlendirin. Şeffaflık bilginin güvenilirliğini artırabilir. <p>Kaynaklara Atıf Yapılması:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alıntılar: Güvenilir kaynaklar bilgi kaynaklarına atıfta bulunmalıdır. Kaynağın, bilgiyi doğrulamak ve güvenilir kaynaklara kadar izini sürmek için kullanılacak alıntılar veya referanslar sağlayıp sağlamadığını kontrol edin. • Alıntıların Kalitesi: Belge içinde atıfta bulunan kaynakların kalitesini ve güvenilirliğini inceleyin.
--	---

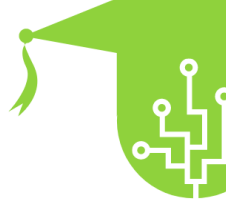
	<p>Saygın dergilere, kurumlara veya uzmanlara atıfta bulunmak kaynağın güvenilirliğine katkıda bulunur.</p> <p>Para Birimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yayın Tarihi: Kaynağın yayın tarihini kontrol edin. Konuya bağlı olarak, özellikle hızla gelişen alanlarda güncel bilgiler gerekli olabilir. <p>Hedef Kitle</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amaçlanan Kitle: Kaynağın kime yönelik olduğunu düşünün. Genel bir kitleye mi, akademisyenlere mi, profesyonellere mi yoksa belirli bir gruba mı yönelik? Hedef kitlenin anlaşılması, içeriğin derinliği ve tarzı hakkında fikir verebilir. <p>Tutarlılık:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diğer Kaynaklarla Tutarlılık: Bilgileri aynı konudaki diğer saygın kaynaklarla çapraz referanslandırın. Birden fazla kaynak arasındaki tutarlılık bilginin güvenilirliğini artırır. <p>Şeffaflık:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Metodoloji ve Veri Kaynakları: Güvenilir kaynaklar araştırma yöntemleri ve veri kaynakları hakkında bilgi vermelidir. Bilginin nasıl toplandığı ve analiz edildiği konusunda şeffaflık esastır. • Çıkar Çatışmaları: Bilginin güvenilirliğini tehlikeye atabilecek potansiyel çıkar çatışmaları olup olmadığını belirleyin. Bu özellikle endüstri destekli araştırmalarda önemlidir. <p>Alan Uygunluğu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amacınıza Uygunluk: Kaynağın araştırma veya soruşturmanızla ilgili olup olmadığını göz önünde bulundurun. Akademik araştırmalarda, aynı alandaki hakemli dergilerden alınan kaynaklar genellikle daha güvenilirdir. <p>Doğruluk Kontrolü:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doğruluk Kontrol Kuruluşları: Kaynakta sunulan iddia ve bilgilerin doğruluğunu teyit etmek için
--	--

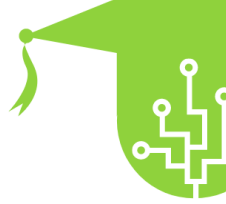
	<p>doğruluk kontrol kuruluşlarına ve güvenilir haber kaynaklarına başvurun.</p> <p>İntihal ve Özgünlük:</p> <ul style="list-style-type: none"> • İntihal Kontrolü: Güvenilirlik ve bütünlük eksikliğine işaret edebileceğinden, kaynağın intihal içerik içermediğinden emin olun. <p>Erişilebilirlik ve Kullanılabilirlik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaynak Kullanılabilirliği: Kaynağın hazır ve erişilebilir olup olmadığını kontrol edin. Özellikle akademik araştırmalarda bulunması veya erişilmesi zor kaynaklara karşı dikkatli olun. <p>3. DOĞRU BİLGİ EDİNMEK İÇİN KULLANILAN ADIMLAR</p> <p>Dijital çağda internet bir bilgi okyanusu işlevi görerek engin bir bilgi, haber ve görüş denizine erişmemizi sağlıyor. Ancak bu enginlik bir uyarıyı da beraberinde getiriyor: internette bulunan tüm bilgiler doğru veya güvenilir değil. Yanlış bilgi, dezenformasyon ve taraflı içeriklerin çoğalmasıyla birlikte, dijital alemde doğru bilgiyi çıkarmak için ayırt edici bir yaklaşım geliştirmek çok önemlidir.</p> <p>3.1. İNTERNETTE DOĞRU BİLGİ EDİNMEK İÇİN STRATEJİLER VE TEKNİKLER</p> <p>Aşağıda internette doğru bilgi edinmek için strateji ve teknikler veya adımlar denilebilir:</p> <p>1. Kaynağı Değerlendirin</p> <p>Doğru bilgi arayışında ilk adım, kaynağın güvenilirliğini değerlendirmektir. Aşağıdaki faktörleri göz önünde bulundurun:</p> <p>a. Yazarlık: İçerikten sorumlu yazar veya kuruluşu belirleyin. Alanlarında uzmanlar mı ve niteliklerini belirtiyorlar mı? Akademik kurumlar, tanınmış uzmanlar ve köklü haber kuruluşları genellikle daha güvenilir kaynaklardır.</p> <p>b. Önyargı ve Gündem: Potansiyel önyargıların farkında olun. Kaynağın belirli bir gündemi olup olmadığını veya bilgiyi belirli bir şekilde sunma konusunda bir çıkarı</p>
--	---

	<p>olup olmadığını belirleyin. Önyargı bilginin doğruluğunu çarpıtabilir.</p> <p>c. Yayın Tarihi: İçeriğin yayın tarihini kontrol edin. Özellikle bilim ve teknoloji gibi alanlarda bilgiler güncelliğini yitirebilir. Bilgilerin güncel ve ihtiyaçlarınıza uygun olduğundan emin olun.</p> <p>d. Alıntılar ve Referanslar: Güvenilir kaynaklar genellikle referanslarına veya bilgi kaynaklarına atıfta bulunur. Bu sayede bilginin kaynağına kadar izini sürebilir ve doğruluğunu teyit edebilirsiniz.</p> <p>2. Çapraz Referans Bilgileri</p> <p>Bilginin güvenilirliğini artırmak için birden fazla kaynaktan çapraz referans alın. Birkaç saygın kaynak aynı bilgiyi veriyorsa, doğru olma olasılığı daha yüksektir. Ancak, bir bilgi sadece belirsiz bir web sitesinde bulunuyorsa veya diğer kaynaklardan teyit edilmiyorsa, dikkatli olun.</p> <p>3. Doğruluk Kontrolü Yapan Web Siteleri</p> <p>Snopes, FactCheck.org ve PolitiFact gibi doğruluk kontrol siteleri, iddiaların ve haber makalelerinin doğruluğunu teyit etmek için çok değerli kaynaklardır. Çeşitli iddiaların güvenilirliğini araştırır ve ayrıntılı değerlendirmeler sunarak gerçeği kurgudan ayırmanıza yardımcı olurlar.</p> <p>4. Akademik Veritabanlarını ve Kütüphaneleri Kullanın</p> <p>Akademik veya araştırmayla ilgili sorgulamalar için saygın akademik veri tabanlarını ve kütüphaneleri kullanmak en iyisidir. JSTOR, PubMed ve Google Scholar gibi kurumlar, hakemli araştırma makalelerine ve bilimsel makalelere erişim sağlayarak en yüksek düzeyde doğruluk ve güvenilirlik sağlar.</p> <p>5. Dili ve Tonu Analiz Edin</p> <p>İçeriğin dilini ve tonunu inceleyin. Güvenilir kaynaklar tarafsız ve profesyonel bir üslup kullanır. Bir kaynak aşırı duygusal, sansasyonel veya kışkırtıcı bir dil kullanıyorsa, tarafsızlık ve doğruluktan yoksun olabilir.</p>
--	---

	<p>6. Eleştirel ve Şüpheli Olun</p> <p>İnternette bilgi ile karşılaştığımızda sağlıklı bir şüphencilik düzeyini koruyun. Kendinize aşağıdaki gibi kritik sorular sorun: Bu bilgi gerçek olamayacak kadar iyi mi görünüyor? Argümanda mantıksal yanlışlıklar veya tutarsızlıklar var mı? Eleştirel düşünme, yanlış bilgilere karşı en iyi savunmanızdır.</p> <p>7. Tutarlılığı Kontrol Edin</p> <p>Bulduğunuz bilgileri zaten bildiklerinizle veya kitaplar ya da ansiklopediler gibi saygın çevrimdışı kaynaklarda bulduklarınızla karşılaştırın. Çeşitli kaynaklar arasında tutarlılık, doğruluk olasılığını artırır.</p> <p>8. Etki Alanını ve Web Sitesini Göz Önünde Bulundurun</p> <p>Bir web sitesinin alan adı, güvenilirliği hakkında fikir verebilir. Devlet alan adları (.gov), eğitim kurumları (.edu) ve yerleşik haber kuruluşları (.com) genellikle kişisel bloglardan veya doğrulanmamış sosyal medya hesaplarından daha güvenilirdir.</p>
<p>Sözlük :</p>	<p>Şüphencilik: Bir şeyin doğru veya yararlı olup olmadığından şüphe duyduğunuzu gösteren bir tutum</p> <p>Medya Okuryazarlığı: Medya içeriği, mesajları ve bunların toplum üzerindeki etkileri hakkında bilinçli ve sorumlu yargılarda bulunmak için yazılı, dijital ve yayın dahil olmak üzere çeşitli medya biçimlerine erişme, bunları analiz etme, değerlendirme ve eleştirel olarak anlama becerisi.</p>
<p>Kaynakça :</p>	<p>https://www.cambridge.org/core/books/abs/critical-thinking-in-psychology/avoiding-and-overcoming-misinformation-on-the-internet/4739BB79E56CA762B1462CAAC8A2734</p> <p>https://www.canr.msu.edu/news/finding_accurate_information_on_the_internet</p> <p>https://www.oii.ox.ac.uk/news-events/news/spread-of-disinformation-the-biggest-concern-for-internet-and-social-media-users-globally-finds-new-oxford-study/</p>

	<p>https://www.utep.edu/extendeduniversity/utepconnect/blog/march-2017/4-ways-to-differentiate-a-good-source-from-a-bad-source.html</p> <p><i>Sample, Char, Connie Justice, and Emily Darraj. "A model for evaluating fake news." The Cyber Defense Review (2019): 171-192.</i></p>
<p>Kaynaklar (videolar, referans bağlantıları)</p>	<p>https://youtu.be/DGRFXaSncXc?si=tJltXUoBMJfd2G4G https://youtu.be/tbcmjPR7Ntw?si=JtdZqQknyYW3BBNp https://youtu.be/PLTOVoHbH5c?si=UxZw6qHi_rgmUzPR https://youtu.be/UdEAI7TvMdk?si=5TJi_yR1SOOO936y https://youtu.be/kv4xOCiOMrc?si=h8j7Y_UmF21UKxel https://youtu.be/dSzosKrKi-I?si=glnENj5exE8FjmlE</p>